

zaaknummer 2015W1592(1)

30 juni 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam]

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klagster,

juridisch adviseur: mr. A.W.E.S. van Duyneveldt-Franken, advocaat te Leiden

tegen:

(wijlen) **[naam]**,

geboren op [datum], overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde 1,

(wijlen) **[naam]**,

geboren op [datum], overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde 2,

(wijlen) **[naam]**,

geboren op [datum], overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde 3,

aangeklaagden 1, 2 en 3 waren tijdens hun leven lid van de Congregatie van de Zusters van Onze Lieve Vrouw van Liefde van de Goede Herder.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 31 augustus 2015. Op 1 oktober 2015 is bij de griffie een inhoudelijke reactie ingekomen van de heer [naam], directeur van de Congregatie van de Congregatie van de Zusters van Onze Lieve Vrouw van Liefde van de Goede Herder in Nederland.

Op 22 maart 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klaagster is verschenen met haar zoon, de heer [naam], en heeft haar standpunt nader toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur, mr. Van Duyneveldt.

Namens de Congregatie is verschenen de heer [naam], voornoemd.

De Klachtencommissie heeft nadien kennis genomen van de brief met bijlage van mr. van Duyneveldt van 4 mei 2016 en het e-mailbericht van de heer [naam] van 19 mei 2016.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klaagster is in de periode van 1950 tot 1954, gedurende haar verblijf in [instelling], seksueel misbruikt door aangeklaagden onder het mom van “onderzoek” naar luizen en “controle” van de menstruatie. Klaagster is eveneens misbruikt door de rector van het internaat tegen wie klacht 2015W1592(2) zich richt.

2.2. Klaagster is het op één na oudste kind in een gezin met zeven kinderen. De vader van klaagster was in de oorlog overleden en de moeder van klaagster overleed zeer plotseling toen klaagster zeventien jaar oud was. Klaagster en haar jongere broers en zussen werden aanvankelijk ondergebracht bij familieleden, maar na enkele weken werd klaagster door de Raad voor de Kinderbescherming naar [instelling] in [plaats] gebracht. Het regime was er streng; er werd hard gestraft en de meisjes mochten zelfs niet met elkaar praten.

In het eerste jaar van haar verblijf op [instelling] is klaagster verkracht door de rector van het internaat. Klaagster heeft dit verteld aan de zusters, maar zij werd voor leugenaar uitgemaakt. Klaagster heeft de jaren op [instelling] daarna “overleefd” door zich zeer opstandig op te stellen. Klaagster kreeg daardoor vaak straf van de zusters en werd regelmatig opgesloten. Klaagster heeft tot driemaal toe geprobeerd weg te lopen met een aantal andere meisjes, maar steeds werden ze gevonden en weer gestraft.

De meisjes sliepen in [instelling] in chambrettes op een slaapzaal voor circa 25 meisjes. De meisjes werden 's nachts wakker gemaakt om naar de WC te gaan en zich te verschonen tijdens perioden van menstruatie. Klaagster is daarbij een aantal keren meegenomen naar een slaapkamer van een zuster. Klaagster moest daar op het bed gaan liggen voor “onderzoek”. Dit was een onderzoek naar de aanwezigheid van bijvoorbeeld luizen. Klaagster moest zich uitkleden en werd betast over haar hele lichaam, ook op haar borsten en tussen haar benen. Daarbij werd klaagster ook onderworpen aan een inwendig onderzoek; klaagster werd verteld dat dit nodig was om haar menstruatie te controleren. Het inwendig onderzoek duurde lang en was pijnlijk; klaagster probeerde zich dan ook te verzetten en trok de kappen van de hoofden van de zusters en heeft er ook bij gegild. Klaagster herinnert zich, dat deze “onderzoeken” tenminste vijf maal zijn voorgevallen. Soms “onderzocht” één zuster klaagster, vaak waren het meerdere zusters, maar aangeklaagden waren er altijd bij. Klaagster weet, dat ook twee andere meisjes, [naam] en [naam], zijn misbruikt, maar zij heeft hen niet kunnen achterhalen. Klaagster heeft over het misbruik door de zusters verteld aan mevrouw [naam] van de Raad voor de Kinderbescherming (of Voogdijraad), die haar weleens kwam opzoeken in [instelling]. Zij geloofde klaagster echter niet en deed er niets aan.

Klaagster herinnert zich, dat aangeklaagde 1 de hoofdzuster was, zij was de gemeenste. Aangeklaagde 2 was een grote vrouw met een aardig gezicht. Aangeklaagde 3 was (mede)verantwoordelijk voor de ziekenzaal.

2.2. Klaagster was bang en eenzaam gedurende haar verblijf in het internaat en gefrustreerd dat niemand haar geloofde. Ze voelt nu nog de boosheid, die ze toen ook had en de frustratie, dat ze zich niet voldoende kon verzetten; tegen een overmacht van drie zusters was zij niet opgewassen. Klaagster voelde zich vies, omdat haar tijdens haar opvoeding was ingeprent, dat zij geen onkuise dingen mocht doen. Van seksualiteit had klaagster geen verstand; zij was niet voorgelicht.

2.3. Op haar 21ste heeft klaagster het internaat verlaten. Toen klaagster 22 jaar was kreeg zij problemen met haar menstruatie en heeft zij aan haar toenmalige huisarts verteld over het

seksuele voorlichting, maar klaagster is daar niet naartoe gegaan; zij had behoefte aan meer steun en hulp.

2.4. Toen klaagster 25 jaar was, is zij met haar (inmiddels overleden) echtgenoot getrouwd. Aan hem heeft klaagster alles over de moeilijke tijd in [instelling] en het seksueel misbruik verteld. Voor klaagster was haar echtgenoot een grote steun; zij hadden een zeer goed huwelijk. Ook aan haar broer [naam], die zelf eveneens is misbruikt heeft klaagster over het misbruik verteld.

Klaagster wilde haar kinderen niet met haar verhaal belasten, maar heeft twee jaar geleden toch aan haar oudste zoon verteld, wat haar in haar jeugd is overkomen.

2.5. Klaagster heeft het misbruik haar hele leven met zich mee gedragen. Zij heeft geprobeerd het van zich af te schrijven in dagboeken. De dagboeken zijn helaas verloren gegaan in een overstroming. Klaagster heeft enkele jaren geleden een burn-out gehad; de jeugdherinneringen kwamen weer in alle hevigheid boven. Klaagster heeft toen hulp gezocht bij een psychotherapeut en heeft EMDR therapie gevolgd.

2.6. Klaagster hoopt met deze procedure eindelijk erkenning te verkrijgen voor hetgeen haar in haar jeugd is aangedaan; eerder werd zij niet geloofd. Haar psychotherapeut heeft klaagster aangeraden haar klacht door te zetten in de hoop, dat dit zal bijdragen aan de verwerking van het verleden.

3. De inhoudelijke reactie (zakelijk weergegeven)

[Naam] heeft in zijn inhoudelijke reactie en ter zitting te kennen gegeven, dat uit uitvoerig (archief) onderzoek helaas geen informatie naar boven is gekomen, die klaagster kan helpen. Wel is hem bekend geworden, dat aangeklaagde 1 (door klaagster hoofdzuster genoemd) directrice was van [instelling]. Aangeklaagden 2 en 3 waren oblaten: zusters die vroeger zelf op het internaat verbleven. Zij deden geen geloften, maar wijdden zichzelf elk jaar opnieuw toe aan het leven en werken in de congregatie. [Naam] betreurt het, dat hierdoor de bijdrage aan de waarheidsvinding voor klaagster niet bevredigend kan worden afgesloten. [Naam] is getroffen door het relaas en de pijn van klaagster. Het doet hem en de zusters van de congregatie veel pijn om te lezen, hoe de ervaringen in [instelling] het leven van klaagster hebben getekend. Voor eventueel gemaakte fouten en het tekortschieten in de zorg aan klaagster bieden zij klaagster hun welgemeende excuses aan. [Naam] spreekt de hoop uit, dat de reactie ten minste mag bijdragen aan de verwerking en helend mag zijn.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat, dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. De verklaring van klaagster is zeer oprecht overgekomen op de Klachtencommissie. Naast de verklaring van klaagster zijn echter geen andere verklaringen of feiten of omstandigheden aan het licht gekomen, waaruit de identiteit van aangeklaagden kan worden afgeleid. In de verklaring van [naam], psychotherapeut, van 13 januari 2016, is vermeld dat klaagster werd aangemeld in verband met angstklachten als gevolg van “seksueel misbruik en fysiek geweld door de Kerk in haar jeugd”. De broer van klaagster, de heer [naam] heeft verklaard, dat klaagster door *meerdere zusters* werd uitgekleed en betast waarbij een inwendig “menstruatieonderzoek” werd gedaan. Namen of gegevens betreffende de identiteit van aangeklaagden worden echter niet genoemd. De Klachtencommissie heeft dan ook moeten vaststellen, dat voor de feiten, die klaagster heeft gesteld onvoldoende bewijs is gevonden ten aanzien van deze aangeklaagden, zodat de klacht jegens deze aangeklaagden niet gegrond kan worden verklaard. Overigens wil daarmee bepaald niet gezegd zijn, dat de door klaagster gestelde feiten niet waar zijn. De Klachtencommissie overweegt nadrukkelijk, dat, wanneer in de toekomst alsnog meldingen jegens aangeklaagden bekend worden of klaagster anderszins steunbewijs kan overleggen, zij om herziening van de uitspraak kan verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Zusters van Onze Lieve Vrouw van Liefde van de Goede Herder de klacht tegen aangeklaagden 1,2 en 3 niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 30 juni 2016 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, W.M. Veltman-Breddels en drs. J.L.H.H. Kunnen, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klaagster en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klaagster verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.